



سال دوازدهم • بهار و تابستان ۱۴۰۵ • شماره ۲۴

Biannual Journal of Islamic Psychology
Vol. 12, No. 24, Spring & Summer 2026

پیش‌بینی همجوشی شناختی بر اساس تصور از خدا و ذهن آگاهی: نقش میانجی خودکارآمدی مقابله‌ای

زهرا فخری *

مستوره هنرکار قادر **

محمد رضا حسن زاده توکلی ***

doi 10.22034/psy.2026.52493.1544

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین نقش تصور از خدا و ذهن آگاهی با نقش میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای در پیش‌بینی همجوشی شناختی بود. روش پژوهش در این مطالعه از نوع همبستگی و با استفاده از مدل معادلات ساختاری بود. جامعه مورد مطالعه شامل کلیه افراد بالای ۱۸ سال در سال ۱۴۰۴ بود و نمونه پژوهش شامل ۲۱۶ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه تصور از خدا بر اساس اسمای الهی، مقیاس ذهن آگاهی، مقیاس خودکارآمدی مقابله‌ای و پرسش‌نامه همجوشی شناختی مورد ارزیابی قرار گرفتند. یافته‌ها نشان داد تصور از خدا با خودکارآمدی مقابله‌ای و ذهن آگاهی با خودکارآمدی مقابله‌ای دارای همبستگی مثبت و متغیرهای خودکارآمدی مقابله‌ای، ذهن آگاهی و تصور از خدا با متغیر همجوشی شناختی همگی دارای همبستگی منفی و معنادار بودند. در مدل مفهومی، تمام روابط رگرسیونی معنادار و تحلیل مسیرهای مستقیم ذهن آگاهی به خودکارآمدی مقابله‌ای، ذهن آگاهی به همجوشی شناختی، تصور از خدا به خودکارآمدی مقابله‌ای و خودکارآمدی مقابله‌ای به همجوشی شناختی معنادار بوده و تحلیل مسیر مستقیم تصور از خدا به همجوشی شناختی معنادار به‌دست نیامد. بر اساس آزمون بوت‌استرپ، میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای تأیید شد و نتایج نشان داد که ذهن آگاهی و تصور از خدا با در نظر گرفتن سازه خودکارآمدی مقابله‌ای در نقش میانجی، به‌طور مطلوبی قادر به پیش‌بینی همجوشی شناختی بودند.

کلیدواژه‌ها: تصور از خدا، خودکارآمدی مقابله‌ای، ذهن آگاهی، همجوشی شناختی.

* استادیار گروه روان‌شناسی اسلامی، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران (نویننده مسئول: fakhri.z@qhu.ac.ir)

** کارشناسی ارشد روان‌شناسی اسلامی، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران

*** استادیار گروه روان‌شناسی اسلامی، دانشگاه قرآن و حدیث، قم، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۵/۰۲/۰۵؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۵/۰۵/۰۵

مقدمه

همجوشی شناختی^۱ یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم سلامت روان محسوب می‌شود (فاستینو، وسکو، فارینها - فرناندس و دلگادو،^۲ ۲۰۲۳)؛ به‌طوری‌که نقشی اساسی در بروز بیشتر اختلال‌های روان‌شناختی ایفا می‌کند (استیرمن، پونتوسکی، کرید، ژزو، ایونز، بک و همکاران،^۳ ۲۰۱۷). در همجوشی شناختی فرد به‌گونه‌ای تحت تأثیر افکار خود (برای مثال، افکار ارزشی و خود توصیف) قرار می‌گیرد که گویی افکارش کاملاً واقعی هستند و موجب می‌شود که این افکار، تنظیم رفتار فرد را در دست بگیرند و فرد نسبت به واقعیت‌های بیرونی حساسیت کمتری نشان دهد (گیلاندرز، اشلیق، مارگارت و کیرستن،^۴ ۲۰۱۵) و چنان فرد را سردرگم می‌کند که پس از مدتی به‌عنوان تفسیری درست از تجارب شخصی تلقی شده و دیگر از تجارب واقعی وی، قابل تشخیص نخواهد بود (فلاین، هرماندرز، هبرت، جیمز و کوسیک،^۵ ۲۰۱۸).

به بیانی دیگر، همجوشی شناختی فرآیندی است که به‌وسیله آن، انسان تجارب درونی و گذرای خود (مثل افکار، تصورات، هیجان‌ها و احساس‌های بدنی) را به‌عنوان واقعیت می‌پندارد و به این معناست که رفتار به‌صورت افراطی توسط شناخت تنظیم شده و تحت تأثیر آن است (جلالی فراهانی، جدیدی و میرزاییان،^۶ ۱۴۰۰). به این ترتیب زمانی که افراد نتوانند خروجی تفکر را از فرآیند تفکر تمایز دهند، رفتار آنها تحت کنترل و نظارت بیش از حد شناخت قرار می‌گیرد و نسبت به تجربیات مستقیم کمتر حساس می‌شوند (کاستا، پینتو گوویا و مارکو،^۶ ۲۰۱۸). همجوشی شناختی در بیشتر اختلال‌های روان‌شناختی، به‌ویژه اضطراب و افسردگی، نقش مؤثر و بنیادی دارد (لاو، بیشاپ و پیکینگتون،^۷ ۲۰۲۲) و از آنجایی که پیش‌بینی‌کننده قوی کیفیت زندگی افراد محسوب می‌شود، از اهمیت بالینی و پژوهشی ویژه‌ای برخوردار است (صمدی‌فرد و میکائیلی،^۸ ۱۳۹۵).

1. cognitive fusion

2. Faustino, B., Vasco, A. B., Farinha-Fernandes, A. & Delgado, J.

3. Stirman, S. W., Pontoski, K., Creed, T., Xhezo, R., Evans, A. C., Beck, A.T. & et al.

4. Gillanders, D., Ashleigh, K. S., Margaret, M. & Kirsten, J.

5. Flynn, M. K., Hernandez, J. O., Hebert, E. R., James, K. K. & Kusick, M. K.

6. Costa, J., Pinto Gouveia, J. & Marôco, J.

7. Low, J., Bishop, A. & Pilkington, P. D.

باور به دین، مؤلفه مهمی برای سلامتی و بهزیستی افراد محسوب می‌شود که به زندگی معنا بخشیده و به عنوان منبع مقابله‌ای مؤثری در نظر گرفته می‌شود (محمدی، عبداللهی، نوری، هاشمی رزینی و شاهقلیان، ۱۴۰۱). مفهوم تصور از خدا^۱ محور دین‌داری افراد را تشکیل می‌دهد؛ به طوری که عامل مهمی در تحول و شکل‌گیری باورهای مذهبی افراد تلقی شده و از اساسی‌ترین جنبه‌های نظام اعتقادی افراد به شمار می‌آید (علیان‌سب، ۱۳۹۱؛ امید، رفیعی‌هنر و سقایی‌ریا، ۱۴۰۱). تصور از خدا حالتی روان‌شناختی است که به چگونگی رابطه فرد با خداوند و برداشت و درک فرد مبنی بر چگونگی رابطه خداوند با او مربوط می‌شود (امیدی، سقایی‌ریا، رفیعی‌هنر و احمدی، ۱۴۰۳). این ارتباط یکی از مهم‌ترین ارتباطات زندگی فرد است؛ چراکه می‌تواند احساس آرامش یا اطمینانی بنیادی به فرد داده یا به منبع برانگیزاننده وحشت، اضطراب، ناخرسندی و خشم تبدیل گردد (امیدی و همکاران، ۱۴۰۱). پژوهش‌ها نشان می‌دهند افرادی که به حضور خدا در زندگی اعتقاد داشتند، در شاخص‌های مربوط به انواع اختلال‌های روان‌شناختی نمرات پایین‌تری کسب کردند و اعتقاد به اینکه خداوند موجودی نزدیک و دوست‌داشتنی است، می‌تواند علائم اختلال‌های روان‌شناختی، به ویژه اضطراب را به طور قابل توجهی کاهش دهد (امیدی، فرهوش، احمدی و افتخار اربابی، ۱۳۹۹).

منابع اسلامی و تعداد قابل توجهی از آیات قرآن و روایات معصومین علیهم‌السلام نیز به اهمیت تصور از خدا پرداخته‌اند (امیدی و افتخار اربابی، ۱۳۹۸). تصور از خداوند در آموزه‌های اسلامی بیشتر در قالب اسمای الهی نمایان می‌شود (سقایی‌ریا، رفیعی‌هنر و امید، ۱۳۹۹). خداوند متعال در قرآن کریم اسم‌ها و صفتهایی برای خودش بیان کرده و انتظار دارد مردم خدا را با آن اسم‌ها بشناسند و بر اساس آنها با او ارتباط بگیرند^۲ (اعراف: ۱۸۰) و تصورشان از خدا بر اساس اسمای الهی باشد (مصباح یزدی، ۱۳۹۱؛ امید و همکاران، ۱۴۰۱). در قرآن کریم نیز افرادی که تصور مثبتی از خداوند دارند مورد تمجید قرار گرفته^۳ (احزاب: ۲۲) و از طرفی کسانی که تصور منفی از خداوند دارند و گمان بد نسبت به خداوند دارند^۴ (احزاب: ۱۲) و خدا را فقیر و ناتوان می‌دانند مورد نکوهش قرار می‌گیرند.^۵ (آل عمران: ۱۸۱) بر این اساس منظور از تصور منفی از خداوند که در

1. image of God

۲. «وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا»

۳. «وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَخْزَابَ قَالُوا هَٰذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ اللَّهُ وَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا»

۴. «وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا غُرُورًا»

۵. «لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاءُ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَتْلَهُمُ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَنَقُولُ ذُوقُوا عَذَابَ الْخَرِيقِ»

پژوهش‌های متعدد بیان می‌شود، تأکید افراطی بر چهره خشمگین و ترسناک از خدا و فراموش کردن بقیه صفات اوست؛ درحالی‌که تصور صحیح از خداوند منجر به آرامش قلبی می‌شود^۱ (رعد: ۲۸). افرادی که خداوند را بخشنده و دوست خود می‌دانند و با او رابطه صمیمانه و خوبی دارند، تصور مثبتی از خود داشته و بهداشت روانی و رضایت از زندگی بیشتری را گزارش می‌دهند (جایروند و ملک قلعه‌نویی، ۱۳۹۸، میکائیلی و پرزور، ۱۳۹۸، امیدی و همکاران، ۱۴۰۳). افرادی که باور و تصور صحیحی از خالقیت و قادر بودن خداوند دارند، با باور به اینکه قدرت خداوند برتر از قدرت همه قدرت‌هاست، در مقابل عوامل محیطی و روانی تنیدگی‌زا، دچار ترس و اضطراب‌های بیجا نمی‌شوند و با تصور اینکه یاور و پشتیبانی دارند که قدرتش بر تمام قدرت‌های محیطی و اجتماعی غالب است، احساس امنیت می‌کنند (آردلت، ۲۰۲۰). اعتقاد قوی مبنی بر اینکه «خداوند از جهان هستی مراقبت می‌کند»، همان‌طور که به‌عنوان مشیت الهی در نظر گرفته می‌شود، این اعتقاد را تقویت می‌کند که زندگی انسان‌ها بخشی از برنامه الهی است و انگیزه‌ای را برای انجام فعالانه مسئولیت‌های فردی ایجاد می‌کند (دهقان مروستی، ۱۴۰۲).

با بررسی پژوهش‌ها، در مواردی اشاره شده است که سطوح بالاتر دین‌داری افراد با همجوشی شناختی در آنها همبستگی مثبتی دارد (اوبرین، ۲۰۲۳^۳، اوی، ۲۰۲۴^۴، برمن، ابراموویتز، پارادو و ویتون، ۲۰۱۰^۵، سیو، آبراموویچ، اوگن، برستین، هالاج و هاپرت، ۲۰۱۷^۶، ماوژی، اسپرادلین و کاتلر، ۲۰۱۶^۷، یونس و وو، ۲۰۲۰^۸). این در حالی است که برخی از پژوهش‌ها به رابطه منفی باورهای دینی با همجوشی شناختی اشاره دارند (نوری، صفری دهنوی و شکرالهی، ۱۴۰۳) و مطالعاتی بیان می‌کنند که همه افراد دین‌دار همجوشی شناختی را تجربه نمی‌کنند و مهم‌تر از نوع دین افراد، تفسیر بیش از حد سخت‌گیرانه و ترس نامتناسب و غیرمنطقی از مجازات الهی و نیز کیفیت تصور منفی از خدا به

۱. «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»

2. Ardelt, M.

3. O'Brien, V.

4. Evey, K.

5. Berman, N. C., Abramowitz, J. S., Pardue, C. M. & Wheaton, M. G.

6. Siev, J., Abramovitch, A., Ogen, G., Burstein, A., Halaj, A. & D. Huppert, J.

7. Mauzay, D., Spradlin, A. & Cuttler, C.

8. Younce, J.A. & Wu, K. D.

همجوشی شناختی منجر می‌شود (برمن، ۲۰۱۳).^۱ به عقیده برخی پژوهشگران به نظر می‌رسد بعضی آموزه‌های دینی بر این مبنا استوارند که افکار و اعمال با یکدیگر برابر هستند (ماوزی و همکاران، ۲۰۱۶). با این حال، این نتایج به طور قطعی نشان نمی‌دهند که دین‌داری در شکل‌گیری باورهای همجوشی نقش دارد، بلکه ممکن است افرادی که تجربه بیشتری در همجوشی شناختی دارند، به سمت برخی آموزه‌ها و ادیان گرایش پیدا کنند (برمن، ۲۰۱۳). پارگمنت^۲ (۱۹۹۰) ضمن پذیرش قاطعانه دین، آن را به عنوان عاملی مؤثر در رسیدن به سلامت روانی مطرح می‌کند و معتقد است آنچه که باید مهم تلقی شده و روی آن تمرکز شود، نوع برداشت و تصویری است که افراد از دین و خداوند دارند؛ به عقیده او افراد در ذهن خود دریافت‌ها و برداشت‌های مشخص و چندگانه‌ای از خداوند دارند که برخی از آنها یاریگر و مفید و برخی ناامیدکننده و مضر هستند (کوچک یزدی، خواجه‌پور و دهقانی اشکذری، ۱۳۹۹).

پژوهش‌ها حاکی از آن است که افرادی که تصور مثبتی از خدا دارند و خدا را حمایت‌کننده، مهربان، مراقب، قادر و توانا تصور می‌کنند، احساس معنا و هدفمندی بیشتری در زندگی دارند (جایروند و ملک قلعه‌نویی، ۱۳۹۸). این افراد می‌توانند سرنوشت زندگی خود را به قدرت خداوند واگذار کرده و به همین دلیل احساس تسلط بیشتری بر محیط داشته باشند (رئسی، کهرازئی و ثناگوی محرر، ۱۳۹۹)؛ بنابراین احساس توانمندی بیشتری در تحمل و مدیریت مسائل و صبر در مشکلات داشته و در مقایسه با افرادی که تصور مثبت کمتری از خدا دارند، از دریچه دیگری به مشکلات پیش آمده در زندگی می‌نگرند (نوروزیان و پیاده‌کوهسار، ۱۴۰۱). این افراد از طریق این احساس که خداوند آنها را دوست دارد و حامی آنهاست، از احساس خودکارآمدی بالاتری نیز برخوردار هستند (محمدی، بدلیور، نوروززاده و میکائیلی منیع، ۱۳۹۷). اعتقاد به اینکه خداوند پناهگاه مطمئن و امنی است، به فرد احساس قدرت می‌دهد و باعث می‌شود راهبردهای مقابله‌ای کارآمدتری هم برای حل معضلات زندگی داشته باشند (امیدی و همکاران، ۱۳۹۹).

طبق برخی مطالعات پیشین همجوشی شناختی با ذهن‌آگاهی^۳ دارای ارتباط‌هایی است؛ به طوری که همجوشی شناختی در رابطه ذهن‌آگاهی و سایر اختلالات مثل اضطراب یا افسردگی،

1. Berman, M. A. N. C.

2. Pargament, K. I.

3. mindfulness

نقش میانجی ایفا می‌کند (اورکی، صفاری‌نیا و بهرامی، ۲۰۲۲، بوئگ، پالکس، برگمن، هان، متیوز زیرهات، ماویتونا و همکاران، ۲۰۲۲^۱، پاکس، هن، نیکلاس، هان، پاولی، تا و همکاران، ۲۰۲۲^۲، قربانی، زارع نیستانک و خوش‌اخلاق، ۱۴۰۳). یکی از متداول‌ترین تعریف‌های ذهن‌آگاهی در ادبیات پژوهش توسط کابات - زین (۱۹۹۴) مطرح شد و ذهن‌آگاهی را توجه کردن به شیوه‌ای خاص و با هدف در لحظه حال و بدون قضاوت معرفی کرد (منجم و ابراهیمی، ۱۳۹۶). ذهن‌آگاهی در واقع اشاره به حضور ذهن در مورد اتفاقات و حوادث بیرونی و درونی مربوط به خود در لحظه حال دارد. بنابراین افراد برخوردار از ذهن‌آگاهی، رویدادها و شرایط زندگی را به شکل واقع‌بینانه مشاهده کرده و بدون نیاز به انکار واقعیت‌های تلخ و ناخوشایند، با اعتمادبه‌نفس و امیدواری در جهت انجام اصلاحات و تغییرات لازم و ضروری اقدام می‌کنند (سلاجقه، امامی‌پور و نعمت‌الله‌زاده ماهانی، ۱۳۹۸، منجم و ابراهیمی، ۱۳۹۶).

برخورداری از مهارت ذهن‌آگاهی موجب می‌شود از شدت همجوشی شناختی کاسته شده و فرد به لحاظ بهزیستی هیجانی پیامدهای مثبت بیشتری را تجربه کند (اصغری، صیادی، قاسمی جوبنه و بهاروند، ۱۳۹۸). در واقع، ذهن‌آگاهی به افراد کمک می‌کند تا این نکته را درک کنند که افکار و هیجان‌های منفی ممکن است رخ دهند، اما آنها جزو ثابت و دائمی شخصیت نیستند و به فرد این امکان را می‌دهد تا به رویدادها با تأمل و تفکر پاسخ دهد (کیشیتا، ناکی و استورات، ۲۰۱۷^۳). به بیانی دیگر، ذهن‌آگاهی با استفاده عمدی از عملکردهای بالاتر شناخت، مانند توجه، هوشیاری، نگرش، کنجکاوی و همدلی می‌تواند واکنش‌های احساسی را به‌طور مؤثر کنترل کند؛ بنابراین افراد با سطوح بالاتر ذهن‌آگاهی افکار منفی خودبه‌خودی کمتر و همجوشی شناختی کمتری نشان می‌دهند و کمتر دچار درهم‌تنیدگی با افکار خود می‌شوند (اصغرنژاد، علی‌وندی وفا و عبدی، ۲۰۲۴؛ شادکام، پیوسته‌گر، فرح‌بیجاری، ۱۴۰۴؛ صمیمی، شهیدی، پناغی و باقریان، ۱۴۰۱؛ عینی، حسینی، عبادی، ۱۴۰۰).

ذهن‌آگاهی در واقع نوعی خودتنظیمی^۴ است که در آن فرد به تجربه‌های آنی توجه می‌کند و موجب افزایش شناخت فرد از رویدادهای ذهنی در زمان حال می‌شود و در ارتقای پذیرا بودن فرد نسبت به هیجان‌ها و تجارب زندگی روزمره نقش دارد (جوری و جوز، ۲۰۱۹^۵). بر این اساس، هرچه

1. Boege, K., Pollex, F., Bergmann, N., Hahne, I., Matthaeus Zierhut, M., Mavituna, S. & et al.

2. Pux, S., Hahn, E., Niklas, B., Hahne, I., Pauly, L., Ta, T. M. T. & et al.

3. Kishita, N., Takei, Y. & Stewart, I.

4. Self regulation

5. Jury, T. K. & Jose, P. E.

فرد هوشیارتر باشد و به رویدادهای جاری و اینجا و اکنون توجه کند، از ذهن آگاه‌تری برخوردار است و پاسخ‌هایی که به رویدادها می‌دهد خردمندانه‌تر و کارآمدتر بوده و با آرامش روانی بیشتری توأم خواهد بود (نیگل و دی‌بندیتو،^۱ ۲۰۲۰، هیکز، دایتون، براون، موزیک و راوو،^۲ ۲۰۱۸). ذهن آگاهی، خودآگاهی^۳ و هشیاری بدنی و شناختی را افزایش می‌دهد و این خودآگاهی سبب ارزیابی صحیح فرد از خود می‌شود و الگوهای معیوب قبلی افکار و احساسات را می‌شکند (علیزاده و درخشان، ۱۴۰۰). یکی دیگر از سازه‌های مهم روان‌شناختی که طبق برخی از پژوهش‌ها می‌تواند از پیش‌بین‌های همجوشی شناختی باشد، خودکارآمدی^۴ است (سعیدی، نعیمی و محبوب‌زاده، ۱۴۰۰). خودکارآمدی به درک توانایی برای انجام کاری خاص در سطحی مشخص به‌منظور انطباق با یک موقعیت خاص در نظر گرفته می‌شود (شریف عسگری و سیدی، ۱۳۹۸)، و خودکارآمدی مقابله‌ای^۵ که یکی از انواع باورهای خودکارآمدی است، به باور فرد به توانایی‌اش برای مقابله با رویدادهای تنیدگی‌زا و شیوه برخورد مطلوب و مناسب با شرایط استرس‌زا اشاره دارد (مهتا،^۶ ۲۰۲۲). خودکارآمدی مقابله‌ای موجب افزایش سلامت روانی و جسمانی فرد می‌شود؛ زیرا تنظیم افکار، خلق و خو، رفتارها، انگیزه و حس کنترل را بهبود می‌بخشد و بر تصمیم فرد در ارزیابی اینکه آیا باید تلاش کند تا با عوامل تنیدگی‌زا مقابله کند یا خیر و نیز میزان تلاشی که نیاز است برای رفتار مقابله‌ای به خرج دهد، تأثیر می‌گذارد (مهتا، ۲۰۲۲). خودکارآمدی مقابله‌ای به‌عنوان پیش‌زمینه‌ای برای تغییر روش‌های مقابله افراد با موقعیت‌های چالش‌برانگیز است (کیافر،^۷ ۲۰۲۲). این در حالی است که همجوشی شناختی منجر به ناتوانی در مدیریت این رویدادها شده و سبب می‌شود که فرد نتواند از راهبردهای مقابله‌ای مناسب بهره‌گیرد؛ بنابراین تمامی رویدادهایی که می‌توانستند جنبه عادی داشته باشند، برای فرد تبدیل به رویدادهای تنش‌زا می‌شوند (رجایی، نصری و شهابی‌زاده، ۱۴۰۳، زاجاریا، ایوانو، تفانوس، واسیلیو و کارکلا،^۸ ۲۰۲۱). همچنین سطح بالای همجوشی شناختی موجب می‌شود فرد

1. Nigol, S. H. & Di Benedetto, M.

2. Hicks, L. M., Dayton, C. J., Brown, S., Muzik, M. & Raveau, H.

3. self awareness

4. self efficacy

5. coping self efficacy

6. Mehta, N.

7. Kiafar, A.

8. Zacharia, M., Ioannou, M., Theofanous, A., Vasiliou, V. S. & Karekla, M.

احساس کنترل و تسلط کمتری بر مسائل مختلف زندگی خود داشته باشد و همین موضوع می‌تواند باور به خودکارآمدی را در مواجهه با عوامل تنش‌زا کاهش دهد (دونالد، اتکینز، پارکر، کریستی و جو،^۱ ۲۰۱۷؛ عینی و موسوی،^۲ ۲۰۲۳).

مطالعات نشان می‌دهند که افراد دارای خودکارآمدی مقابله‌ای بالا، رفتارهای انطباقی و سازگارانه بیشتری از خود بروز می‌دهند، در طول زمان به هنگام مواجهه با شرایط تنیدگی‌زا، آسیب‌پذیری کمتری دارند، از مهارت‌های مقابله‌ای بهتری برخوردارند و در نتیجه از سطوح بالایی سلامت روان بهره‌مند هستند (رستمی، احتشام‌زاده، عسگری و علوی فاضل، ۱۴۰۱)، و قادر هستند با تکیه بر توانمندی‌های خود بر مشکلات فائق آیند و رویداد پیش‌آمده را مدیریت کنند (عباسی، قدم‌پور و بهرامی، ۱۴۰۲).

گزارش‌ها حاکی از آن هستند که خودکارآمدی مقابله‌ای نیز در مطالعات متعددی دارای نقش میانجی است (اژدری و یوسفی، ۱۴۰۰؛ حدادنیا، ۱۴۰۴؛ محمدی و همکاران، ۱۴۰۱؛ مرادی دهنوی، رفیعی‌هنر و خوش‌گفتار مقدم، ۱۴۰۱)، و بررسی پیشینه پژوهشی نشان می‌دهد تصور از خدا با خودکارآمدی مقابله‌ای (حسینی و یاراحمدی، ۱۴۰۰؛ دالکوس، هوهل، هو و دالکوس،^۳ ۲۰۲۱؛ داوونینگ، سینسی و فاستر،^۴ ۲۰۲۱؛ علیزاده و درخشان، ۱۴۰۱؛ کرمی، تیبیک و حسن‌زاده توکلی، ۱۴۰۲؛ مرادی دهنوی و همکاران، ۱۴۰۱؛ یوسفی‌نژاد، صادقی، گروئی ساردو، ۱۴۰۲) و همچنین ذهن‌آگاهی با خودکارآمدی مقابله‌ای (ابراهیمی اسدآبادی وبرزگر بفرویی، ۱۴۰۱؛ احسانی، سهرابی اسمرود، قربان جهرمی، ۱۴۰۰؛ اژدری و یوسفی، ۱۴۰۰؛ بی‌نظیر، ۱۴۰۱؛ تیلور، استراس و کاواناگ،^۵ ۲۰۲۰؛ ذوالفقاری، فضل‌علی و حسینی طبقدهی، ۱۴۰۴؛ سهرابی و یوسفی، ۱۴۰۰؛ کیافر، ۲۰۲۲؛ محسنی‌نسب، ساکت، دیلمی‌پویا، بسیطی و جعفری، ۱۴۰۳) نیز ارتباط دارد.

با توجه به اینکه بر طبق پژوهش‌ها همجوشی شناختی از قوی‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های کیفیت زندگی افراد محسوب می‌شود (گیلاندرز و همکاران، ۲۰۱۵)، و هرچه از میزان همجوشی شناختی کاسته شود، کیفیت زندگی افراد ارتقا می‌یابد (صمدی‌فرد و میکائیلی، ۱۳۹۵) و با توجه به اهمیتی که

1. Donald, J. N., Atkins, P. W. B., Parker, P. D., Christie, A. M. & Guo, J.

2. Eyni, S. & Mousavi, S. E.

3. Dolcos, F., Hohli, K., Hu, Y. & Dolcos, S.

4. Downing, J., Sinisi, C. & Foster, R.

5. Taylor, H., Strauss, C. & Cavanagh, K.

مؤلفه‌های تصور از خدا، ذهن‌آگاهی و خودکارآمدی مقابله‌ای در سلامت روانی افراد دارند و نیز با توجه به اهمیت و کیفیت روابط میان متغیرهای مذکور، پژوهشی که به‌طور هم‌زمان بررسی روابط آنها را با یکدیگر مورد توجه قرار دهد، یافت نشد، البته ابهام‌هایی نیز در برخی زمینه‌ها وجود دارد. مطالعه حاضر در نظر دارد درصدد پاسخ‌گویی به این مسئله برآید که آیا تصور از خدا و ذهن‌آگاهی با میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای در پیش‌بینی همجوشی شناختی نقش دارند؟

بر اساس نتایج از پژوهش‌ها فرضیه‌های پژوهش حاضر نیز به این صورت هستند: ۱. تصور از خدا با همجوشی شناختی رابطه دارد؛ ۲. ذهن‌آگاهی با همجوشی شناختی رابطه دارد؛ ۳. تصور از خدا با خودکارآمدی مقابله‌ای رابطه دارد؛ ۴. ذهن‌آگاهی با خودکارآمدی مقابله‌ای رابطه دارد؛ ۵. خودکارآمدی مقابله‌ای با همجوشی شناختی رابطه دارد.

روش پژوهش

مطالعه حاضر بر اساس هدف از نوع تحقیق‌های کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات از نوع توصیفی پیمایشی و از نوع همبستگی و با استفاده از مدل معادلات ساختاری برای تحلیل یافته‌ها استفاده شده است. جامعه آماری این پژوهش را کلیه مردان و زنان بالای ۱۸ سال در سال ۱۴۰۴ تشکیل دادند که به‌صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. به‌منظور دستیابی به حجم نمونه آماری مورد نیاز، با توجه به اینکه مطالعه حاضر از نوع همبستگی است، معادل ۱۵ برابر تعداد مؤلفه‌ها (۱۱ مؤلفه) عدد ۱۶۵ به‌دست آمد که با توجه به امکان ریزش افراد نمونه، تعداد حجم نمونه ۲۰۰ نفر در نظر گرفته شد. در نهایت این پژوهش نمونه آماری متشکل از ۲۱۶ نفر بودند که با در نظر داشتن ملاحظات اخلاقی همچون اخذ رضایت آگاهانه از آنها و پایبندی پژوهشگران به رعایت اصل محرمانگی اطلاعات مورد بررسی قرار گرفتند. شرکت‌کنندگان به پرسش‌نامه تصور از خدا بر اساس اسمای الهی، مقیاس ذهن‌آگاهی، مقیاس خودکارآمدی مقابله‌ای و پرسش‌نامه همجوشی شناختی به‌صورت مجموعه‌ای واحد و برخط در بستر پرس‌لاین پاسخ دادند.

در تحلیل داده‌های این پژوهش، علاوه بر شاخص‌های آمار توصیفی همچون میانگین و انحراف استاندارد، از ضرایب همبستگی پیرسون، تحلیل رگرسیون چندگانه و تحلیل مسیر استفاده شد. برای ثبت داده‌ها و تجزیه و تحلیل نهایی نیز از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۷ و AMOS نسخه ۲۴ بهره گرفته شده است.

پرسش‌نامه تصور از خدا بر اساس اسمای الهی: پرسش‌نامه ۵۷ گویه‌ای تصور از خدا بر اساس اسمای الهی^۱ توسط امید، رفیعی‌هنر و سقایی‌ریا (۱۴۰۱)، بر اساس اسم‌های خداوند در قرآن کریم و روایت مشهور پیامبر اکرم ﷺ با استناد به منابع اسلامی و فرهنگ جامعه اسلامی، در پنج مؤلفه «ناصریت»، «رحمانیت - غافریّت»، «منعمیت - رازقیّت»، «خالقیّت - قادریّت» و «عالمیت» ساخته شده است. هریک از گویه‌ها توصیف کوتاهی از چگونگی تصورات افراد از خداوند است که آزمودنی‌ها پس از مطالعه هر گویه، میزان تطابق آن گویه را با تصورات برداشت‌ها، حالات و تجربیات خود نسبت به خداوند بر روی یک مقیاس لیکرت پنج‌درجه‌ای (نمره ۱ = کاملاً مخالفم، نمره ۲ = مخالفم، نمره ۳ = نظری ندارم، نمره ۴ = موافقم و نمره ۵ = کاملاً موافقم) تعیین می‌کنند (سقایی‌ریا و همکاران، ۱۳۹۹). در این پرسش‌نامه نمره محاسبه‌شده روی یک پیوستار بین کمترین نمره (۵۷) تا بیشترین نمره (۲۸۵) قرار می‌گیرد و نمرات هر مؤلفه از مجموع نمرات آن به‌دست می‌آید. مقدار ضریب آلفای کرونباخ کل پرسش‌نامه توسط سازندگان مقدار ۰/۹۴ گزارش شده است که در پژوهش حاضر پایایی کل ابزار ۰/۹۶ به‌دست آمد.

مقیاس ذهن‌آگاهی: مقیاس ذهن‌آگاهی^۲ توسط براون و رایان (۲۰۰۳) به‌منظور سنجش سطح هشیاری و توجه نسبت به رویدادها و تجارب جاری در زندگی روزمره با ۱۵ گویه طراحی شده است و با طیف شش‌درجه‌ای لیکرت (نمره ۱ = تقریباً همیشه، نمره ۲ = اکثر اوقات، نمره ۳ = نیمی از اوقات، نمره ۴ = گاهی اوقات، نمره ۵ = به ندرت و نمره ۶ = تقریباً هرگز) نمره‌گذاری می‌شود (جوانمردی، شفیع‌آبادی و پوشنه، ۱۴۰۳). این مقیاس یک نمره کلی برای ذهن‌آگاهی ارائه می‌دهد که دامنه آن بین ۱۵ - ۹۰ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده ذهن‌آگاهی بیشتر است (براون و رایان، ۲۰۰۳). محتوای گویه‌های این مقیاس در مورد آگاهی از حالات عاطفی، تجارب، فعالیت‌ها، بی‌توجهی به مسائل پیرامونی، انجام فعالیت‌ها بدون تمرکز، انجام فعالیت‌ها بدون آگاهی نسبت به آن و ناآگاهی از زمان شروع و ختم فعالیت‌های روزانه است، و پایایی این مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ بین ۰/۸۲ تا ۰/۸۷ گزارش شده است (جوانمردی و همکاران، ۱۴۰۳). در پژوهش حاضر پایایی این مقیاس ۰/۷۶ به‌دست آمده است.

1. Image of God Based on the Divine Names Questionnaire (IGBDNQ)

2. Mindful Attention Awareness Scale (MAAS)

مقیاس خودکارآمدی مقابله‌ای: مقیاس خودکارآمدی مقابله‌ای^۱ توسط چسنی، نیلند، چمبرز و همکاران (۲۰۰۶) طراحی شده و دارای ۲۶ گویه است و هدف آن ارزیابی مقابله مثبت و سازنده است و بر اعتماد یک فرد نسبت به توانایی خود جهت مقابله مؤثر تمرکز می‌کند (بهرامیان، مروتی، یوسفی افراشته و امیری، ۱۳۹۶). این مقیاس که دارای سه مؤلفه (توقف هیجان و افکار ناخوشایند، مقابله مسئله‌مدار، دریافت حمایت از خانواده و دوستان) است، به‌صورت طیف لیکرت سه‌درجه‌ای است (نمره صفر = اصلاً موافق نیستم، نمره بین ۱ تا ۵ = گاهی اوقات موافقم و نمره ۵ تا ۱۰ = موافقم) و فرد با توجه به خود، نمره‌ای را تعیین می‌کند (بهرامیان و همکاران، ۱۳۹۶). چسنی و همکاران (۲۰۰۶) پایایی مقیاس را به روش آلفای کرونباخ برای خرده‌مقیاس‌های توقف هیجان و افکار ناخوشایند، مقابله مسئله‌مدار و دریافت حمایت از خانواده و دوستان به ترتیب (۰/۸، ۰/۸۳ و ۰/۹۱) گزارش کردند و در پژوهشی در ایران آلفای کرونباخ کل این ابزار در جامعه ایران، ۰/۸۸ محاسبه شده است (بهرامیان و همکاران، ۱۳۹۶). در پژوهش حاضر نیز پایایی کل ۰/۹۲ به‌دست آمد.

پرسش‌نامه همجوشی شناختی: پرسش‌نامه همجوشی شناختی^۲ (گیلاندرز، بولدستون، بوند و همکاران، ۲۰۱۴؛ زارع، ۱۳۹۳) دارای ۱۲ سؤال است و بر اساس طیف شش‌درجه‌ای لیکرت (نمره ۱ = هرگز، نمره ۲ = خیلی به ندرت، نمره ۳ = برخی اوقات، نمره ۴ = اغلب، نمره ۵ = تقریباً همیشه و نمره ۶ = همیشه) به سنجش همجوشی شناختی می‌پردازد (زارع، ۱۳۹۳). پرسش‌نامه همجوشی شناختی دارای دوزیرمقیاس گسلش شناختی (سوالات ۱، ۲، ۹) و همجوشی شناختی (سوالات ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۱۰، ۱۱، ۱۲) است (فولادوند، ۱۳۹۹). دامنه نمرات پرسش‌نامه ۱۲ - ۷۲ است و نمره بالاتر نشان‌دهنده همجوشی شناختی بیشتر است. همچنین روایی سازه پرسش‌نامه مطلوب گزارش شده و میزان پایایی پرسش‌نامه با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۷ به‌دست آمده است (گیلاندرز، بولدستون، بوند و همکاران، ۲۰۱۴). روایی پرسش‌نامه حاضر در جامعه ایرانی نیز مطلوب گزارش شده و ضریب آلفای کرونباخ برای دو خرده‌مقیاس همجوشی و گسلش به ترتیب ۰/۷۶ و ۰/۸۵ و برای کل این پرسش‌نامه ۰/۷۷ برآورد شده است (زارع، ۱۳۹۳). در پژوهش حاضر پایایی کل ۰/۷۲ به‌دست آمد.

1. Coping Self efficacy Scale (CSQ)

2. Cognitive Fusion Questionnaire (CFQ)

یافته‌های پژوهش

میانگین سنی شرکت‌کنندگان در این پژوهش ۴۰/۶۷ و انحراف معیار ۱۴/۴ سال بود. ۱۶۰ نفر (۷۴/۱ درصد) از شرکت‌کنندگان، زن و ۵۶ نفر (۲۵/۹ درصد) مرد بودند. همچنین بیشترین سطح تحصیلات مربوط به مقطع کارشناسی (۴۰/۳ درصد) و کمترین سطح تحصیلات در این پژوهش در مقطع دکتری و بالاتر (۴/۶ درصد) بوده است. بیشترین شرکت‌کنندگان از رشته‌های علوم انسانی (۴۸/۶ درصد) تحصیل می‌کردند و کمترین شرکت‌کنندگان از رشته‌های حوزوی و هنری (۲/۸ درصد) بودند. به‌علاوه بیشتر شرکت‌کنندگان این پژوهش متأهل (۵۸/۳ درصد) بودند. با بررسی مقادیر چولگی و کشیدگی متغیرها که همگی بین ۲+ و ۲- قرار داشتند، معناداری آزمون کولموگروف اسمیرنوف، نرمال بودن توزیع نمرات تأیید و از همبستگی پیرسون استفاده گردید.

جدول ۱: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

مؤلفه‌ها / زیرمؤلفه‌ها	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴
۱. توقف هیجان	۱													
۲. راهبرد مسئله‌مدار	۰/۶۸**	۱												
۳. دریافت حمایت	۰/۴۸**	۰/۶۷**	۱											
۴. نمره کل خودکارآمدی مقابله‌ای	۰/۸۷**	۰/۹۲**	۰/۷۷**	۱										
۵. ناصریت	۰/۲۲**	۰/۳۸**	۰/۳۵**	۰/۳۶**	۱									
۶. رحمانیت - غافریّت	۰/۲۸**	۰/۴**	۰/۳۲**	۰/۳۹**	۰/۸۶**	۱								
۷. صمیمیت - رازقیّت	۰/۲۹**	۰/۴۱**	۰/۳۶**	۰/۴**	۰/۸۱**	۰/۸۷**	۱							
۸. خالقیت - قادریّت	۰/۲۶**	۰/۳۶**	۰/۲۷**	۰/۳۵**	۰/۷**	۰/۸۵**	۰/۸۸**	۱						
۹. عالمیت	۰/۳**	۰/۳۶**	۰/۲۷**	۰/۳۶**	۰/۷۱**	۰/۸۵**	۰/۸۷**	۰/۹۳**	۱					
۱۰. نمره کل تصور از خدا	۰/۲۹**	۰/۴۱**	۰/۳۳**	۰/۳۹**	۰/۸۷**	۰/۹۵**	۰/۹۳**	۰/۹۴**	۰/۹۴**	۱				
۱۱. گسلسن شناختی	۰/۳۳**	۰/۳۲**	۰/۲۴**	۰/۳۵**	۰/۰۳	۰/۰۷	۰/۰۶	۰	۰/۰۳	۰/۰۴	۱			
۱۲. همجوشی شناختی	۰/۳۸**	۰/۵۶**	۰/۳۶**	۰/۵۱**	۰/۲۱**	۰/۲۷**	۰/۲۵**	۰/۲۴**	۰/۲۵**	۰/۲۶	۰/۱۱	۱		
۱۳. نمره کل همجوشی شناختی	۰/۲۶**	۰/۴۴**	۰/۳۷**	۰/۳۸**	۰/۱۹**	۰/۲۴**	۰/۲۳**	۰/۲۳**	۰/۲۴**	۰/۲۴	۰/۲۳**	۰/۹۴**	۱	
۱۴. نمره کل ذهن‌آگاهی	۰/۳۶**	۰/۴۴**	۰/۳۵**	۰/۴۵**	۰/۲۵**	۰/۳۱**	۰/۲۸**	۰/۲۸**	۰/۳**	۰/۳۷**	۰/۰۷	۰/۴۴**	۰/۴**	۱



با توجه به یافته‌های جدول مذکور تصور از خدا با همجویشی شناختی همبستگی منفی معنادار دارد ($r = -0.24$). این رابطه بین زیرمقیاس‌های تصور از خدا با نمره کل همجویشی شناختی نیز دیده می‌شود. همچنین همبستگی منفی معنادار بین تصور از خدا و زیرمقیاس‌هایش و زیرمقیاس همجویشی شناختی نیز برقرار است، اما گسلش شناختی با هیچ‌کدام از زیرمقیاس‌های تصور از خدا همبستگی معنادار ندارد. همچنین ذهن‌آگاهی با نمره کل همجویشی شناختی ($r = -0.4$) و زیرمقیاس همجویشی شناختی ($r = -0.44$) همبستگی منفی و معنادار دارد و همبستگی در حد متوسط است. همبستگی ذهن‌آگاهی با گسلش شناختی معنادار نیست.

علاوه بر این، تصور از خدا با خودکارآمدی مقابله‌ای همبستگی مثبت و معنادار و در حد متوسط دارد ($r = 0.39$)، و همبستگی مثبت میان زیرمقیاس‌های تصور از خدا و زیرمقیاس‌های خودکارآمدی مقابله‌ای نیز برقرار است. ذهن‌آگاهی نیز با خودکارآمدی مقابله‌ای همبستگی مثبت و معنادار داشته ($r = 0.45$) و این ارتباط بین ذهن‌آگاهی و زیرمقیاس‌های خودکارآمدی مقابله‌ای برقرار است. خودکارآمدی مقابله‌ای با همجویشی شناختی همبستگی منفی و معنادار و در حد ۹۵ متوسط دارد ($r = -0.38$)، و خودکارآمدی مقابله‌ای با زیرمقیاس همجویشی شناختی ($r = -0.51$) همبستگی منفی و معنادار و خودکارآمدی مقابله‌ای با زیرمقیاس گسلش شناختی ($r = 0.35$) همبستگی مثبت و معنادار دارند. همبستگی زیرمقیاس دریافت حمایت از خانواده و دوستان با همجویشی شناختی ($r = -0.27$) نیز منفی و معنادار است، اما دوزیرمقیاس توقف هیجان و افکار ناخوشایند ($r = 0.26$) و راهبرد مسئله‌مدار ($r = 0.44$) با همجویشی شناختی همبستگی مثبت و معنادار دارند.

پیش از بررسی مدل و تحلیل مسیر، به بررسی روابط رگرسیونی میان متغیرها پرداخته می‌شود. به همین منظور ابتدا پیش‌فرض‌های این تحلیل از جمله نرمال بودن توزیع نمرات باقی‌مانده، خطی بودن رابطه متغیرهای پیش‌بین با ملاک، عدم هم‌خطی متغیرهای پیش‌بین و استقلال (عدم خودهمبستگی) نمرات باقی‌مانده تأیید شدند.

جدول ۲: خلاصه مدل رگرسیون چندگانه تصور از خدا و ذهن‌آگاهی در پیش‌بینی همجوشی شناختی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	ضریب رگرسیونی استاندارد (بتا)	نسبت بحرانی	سطح معناداری	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
همجوشی شناختی	تصور از خدا	- ۰/۱۳	- ۲/۰۸	۰/۰۳	۰/۴۲	۰/۱۷
	ذهن‌آگاهی	- ۰/۳۶	- ۵/۶۳	< ۰/۰۰۱		

با توجه به جدول مذکور ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد ۱۷ درصد از تغییرات متغیر ملاک (همجوشی شناختی) در این رابطه به وسیله متغیرهای پیش‌بین (تصور از خدا و ذهن‌آگاهی) پیش‌بینی می‌شود؛ همچنین ضریب تعیین نشان می‌دهد مقدار رابطه بین ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک برابر با ۰/۴۲ است. ضرایب رگرسیونی استاندارد با سطح معناداری $P=0/03$ برای متغیر تصور از خدا و سطح معناداری $P<0/001$ برای متغیر ذهن‌آگاهی، نشان می‌دهند تصور از خدا و ذهن‌آگاهی می‌توانند به خوبی همجوشی شناختی را پیش‌بینی کنند. با توجه به آنکه ضرایب رگرسیونی استاندارد برای متغیر تصور از خدا برابر با ۰/۱۳ - و برای متغیر ذهن‌آگاهی ۰/۳۶ - است، این مقادیر نشان می‌دهند تأثیر متغیر ذهن‌آگاهی بر همجوشی شناختی بیشتر از تأثیر تصور از خدا بر همجوشی شناختی بوده است؛ همچنین علامت منفی این دو مقدار نشان‌دهنده وجود رابطه معکوس این دو متغیر با همجوشی شناختی است.

جدول ۳: نتایج تحلیل واریانس تصور از خدا و ذهن‌آگاهی در پیش‌بینی همجوشی شناختی

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری
رگرسیون	۱۵/۶۷	۲	۷/۸۳	۲۳/۸۱	< ۰/۰۰۱
باقیمانده	۷۰/۰۷	۲۱۴	۰/۳۲		
کل	۸۵/۷۴	۲۱۶			

با توجه به جدول فوق، آماره فیشر (F) در سطح معنادار $P<0/001$ قرار دارد و مدل رگرسیونی مطرح شده از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۴: خلاصه مدل رگرسیون چندگانه تصور از خدا و ذهن‌آگاهی در پیش‌بینی خودکارآمدی مقابله‌ای

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	ضریب رگرسیونی استاندارد (بتا)	نسبت بحرانی	سطح معناداری	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده
خودکارآمدی مقابله‌ای	تصور از خدا	۰/۲۸	۴/۷۳	< ۰/۰۰۱	۰/۵۲	۰/۲۷
	ذهن‌آگاهی	۰/۳۶	۵/۹۵	< ۰/۰۰۱		

با توجه به جدول فوق، ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد ۲۷ درصد از تغییرات متغیر ملاک (خودکارآمدی مقابله‌ای) در این رابطه به وسیله متغیرهای پیش‌بین (تصور از خدا و ذهن آگاهی) پیش‌بینی می‌شود؛ همچنین ضریب تعیین نشان می‌دهد مقدار رابطه بین ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک برابر با ۰/۵۲ است. ضرایب رگرسیونی استاندارد با سطح معناداری $P < 0/001$ برای هر دو متغیر نشان می‌دهند تصور از خدا و ذهن آگاهی می‌توانند به خوبی خودکارآمدی مقابله‌ای را پیش‌بینی کنند. با توجه به آنکه ضرایب رگرسیونی استاندارد برای متغیر تصور از خدا برابر با ۰/۲۸ و برای متغیر ذهن آگاهی ۰/۳۶ است، این مقادیر نشان می‌دهند تأثیر متغیر ذهن آگاهی بر خودکارآمدی مقابله‌ای بیشتر از تأثیر تصور از خدا بر خودکارآمدی مقابله‌ای بوده است.

جدول ۵: نتایج تحلیل واریانس تصور از خدا و ذهن آگاهی در پیش‌بینی خودکارآمدی مقابله‌ای

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری
رگرسیون	۱۵۹/۹۷	۲	۷۹/۹۸		
باقیمانده	۴۱۲/۲	۲۱۴	۱/۹۳	۴۱/۳۳	$< 0/001$
کل	۵۷۲/۱۷	۲۱۶			

با توجه به جدول فوق، آماره فیشر (F) در سطح معنادار $P < 0/001$ قرار دارد و مدل رگرسیونی مطرح شده از برازش مطلوبی برخوردار است.

جدول ۶: خلاصه مدل رگرسیون چندگانه خودکارآمدی مقابله‌ای در پیش‌بینی همجوشی شناختی

متغیر ملاک	متغیر پیش‌بین	ضریب رگرسیونی (استاندارد بتا)	نسبت بحرانی	سطح معناداری	ضریب تعیین تعدیل شده
همجوشی شناختی	خودکارآمدی مقابله‌ای	- ۰/۳۸	- ۶/۱۲	$< 0/001$	۰/۳۸
					۰/۱۴

با توجه به جدول فوق، ضریب تعیین تعدیل شده نشان می‌دهد ۱۴ درصد از تغییرات متغیر ملاک (همجوشی شناختی) در این رابطه به وسیله متغیر پیش‌بین (خودکارآمدی مقابله‌ای) پیش‌بینی می‌شود؛ همچنین ضریب تعیین نشان می‌دهد مقدار رابطه بین ترکیب خطی متغیرهای پیش‌بین با متغیر ملاک برابر با ۰/۳۸ است. ضریب رگرسیونی استاندارد با سطح معناداری $P < 0/001$ برای متغیر خودکارآمدی مقابله‌ای نشان می‌دهد که این متغیر می‌تواند به خوبی همجوشی شناختی را پیش‌بینی کند و با توجه به آنکه ضریب رگرسیونی استاندارد منفی و برابر با - ۰/۳۸ - برآورد می‌شود، این رابطه معکوس است.

جدول ۷: نتایج تحلیل واریانس خودکارآمدی مقابله‌ای در پیش‌بینی همجواری شناختی

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	آماره F	سطح معناداری
رگرسیون	۱۲/۸	۱	۱۲/۸		
باقیمانده	۷۲/۹۴	۲۱۵	۰/۳۴	۳۷/۵۷	<۰/۰۰۱
کل	۸۵/۷۴	۲۱۶			

با توجه به جدول مذکور، آماره فیشر (F) در سطح معنادار $P < ۰/۰۰۱$ قرار دارد و مدل رگرسیونی مطرح‌شده از برازش مطلوبی برخوردار است. در ادامه به بررسی نقش میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای در رابطه بین تصور از خدا و ذهن‌آگاهی با همجواری شناختی و بررسی ضرایب تحلیل مسیر پرداخته می‌شود.

جدول ۸: شاخص‌های برازندگی مدل

خی دو /	درجه	خی دو	برازش	برازش	تناسب برازش	تناسب	خطای تقریبی جذر
درجه آزادی	آزادی	افزایشی	مقایسه‌ای	تعدیل شده	برازش	میانگین مربعات	
۱/۵۴	۳۴	۵۲/۴۸	۰/۹۹	۰/۹۹	۰/۹۲	۰/۹۵	۰/۰۵



۹۸

پژوهش‌نامه روان‌شناسی اسلامی
پیاپی ۱۴۰۵

جدول فوق شاخص‌های برازندگی مدل را نشان می‌دهد. مدل ترسیم‌شده از برازشی مطلوب و قابل قبولی برخوردار است. به این علت که نسبت خی دو/درجه آزادی از ۳ کمتر، شاخص‌های برازش افزایشی و مقایسه‌ای از ۰/۹۵ بیشتر، شاخص‌های تناسب برازش و تناسب برازش تعدیل‌شده از ۰/۹ بیشتر و خطای تقریبی جذر میانگین مربعات از ۱ کمتر است. همان‌طور که در نمودار (۱) ملاحظه می‌شود در این پژوهش، سازه «تصور از خدا» با پنج مؤلفه «ناصریت»، «رحمانیت - غافریّت»، «منعمیت - رازقیّت»، «خالقیّت - قادریّت» و «عالمیت» به‌عنوان متغیر پیش‌بین اول و ذهن‌آگاهی به‌عنوان متغیر پیش‌بین دوم و خودکارآمدی مقابله‌ای با سه مؤلفه «توقف هیجان و افکار ناخوشایند»، «راهبرد مسئله‌مدار» و «دریافت حمایت از خانواده و دوستان» در جایگاه متغیر میانجی قرار گرفت. همجواری شناختی نیز با دو زیرمقیاس «گسلش شناختی» و «همجواری شناختی» در جایگاه متغیر ملاک قرار گرفت.

پیش‌بین‌های همجوشی شناختی باشد. در تبیین این مسئله می‌توان گفت که در تحلیل مسیر، اثر تصور از خدا، پس از کنترل هم‌زمان سایر متغیرهای پژوهش (خودکارآمدی مقابله‌ای به‌عنوان متغیر میانجی و ذهن‌آگاهی به‌عنوان متغیر پیش‌بین دیگر) و با برآورد هم‌زمان تمامی روابط بررسی می‌شود؛ درحالی‌که در رگرسیون، رابطه بین متغیرها بدون در نظر گرفتن ساختار مدل و اثرات هم‌زمان سایر مسیرها بررسی می‌شود؛ بنابراین بخشی از اثری که در رگرسیون به‌صورت اثر مستقیم مشاهده شده بود، در تحلیل مسیر از طریق متغیرهای دیگر تبیین شده و در نتیجه اثر مستقیم آن کاهش یافته و از نظر آماری معنادار به‌دست نیامده است.

جدول ۱۰: بررسی مسیرهای غیرمستقیم در آزمون بوت‌استرپ

مسیرهای غیرمستقیم	ضرایب مسیر	حد بالا	حد پایین	سطح معناداری
غیرمستقیم				
تصور از خدا ← خودکارآمدی مقابله‌ای ← همجوشی شناختی	۰/۱۱	۰/۲۳	۰/۰۴	<۰/۰۰۱
ذهن‌آگاهی ← خودکارآمدی مقابله‌ای ← همجوشی شناختی	۰/۱۸	۰/۳۳	۰/۰۸	<۰/۰۰۱

برای بررسی نقش میانجی خودکارآمدی مقابله‌ای از روش بوت‌استرپ با ۵۰۰۰ بار بازنمونه‌گیری و فاصله اطمینان اصلاح‌شده ۹۵ درصد استفاده شد. نتایج نشان داد فاصله اطمینان اثر غیرمستقیم تصور از خدا بر همجوشی شناختی و ذهن‌آگاهی بر همجوشی شناختی از طریق خودکارآمدی مقابله‌ای صفر را دربر نمی‌گیرند؛ بنابراین اثر میانجی خودکارآمدی مقابله‌ای معنادار است، در نتیجه در این مدل میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای تأیید می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف تعیین نقش تصور از خدا و ذهن‌آگاهی در پیش‌بینی همجوشی شناختی با میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای انجام شد. پیشینه پژوهش نشان داد همجوشی شناختی یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم سلامت روان محسوب می‌شود و مطالعاتی که بتوانند عوامل مختلف تأثیرگذار یا پیش‌بینی‌کننده همجوشی شناختی را بررسی کنند، اهمیت پژوهشی بسزایی دارند (فلاستینو و همکاران، ۲۰۲۳). ذهن‌آگاهی نیز به‌عنوان یکی از پیش‌بینی‌کننده‌های مهم سلامت جسمانی و روان‌شناختی افراد مورد توجه پژوهش‌های مختلف قرار گرفته و تأثیر آن بر

حوزه‌های هیجانی مختلف و عملکردهای شناختی بررسی شده است (گیل، رینالد، کمپبل، رینویل و خوری،^۱ ۲۰۲۰). تصور از خدا نیز به عنوان امری حائز اهمیت در تحول و شکل‌گیری باورهای افراد و یکی از محوری‌ترین جنبه‌های نظام اعتقادی اهمیت پژوهشی بسزایی دارد (کوچک‌یزدی و همکاران، ۱۳۹۹)، و با توجه به آنکه میان تصور ذهنی افراد از خداوند و نوع احساس، رفتار و عملکرد آنها ارتباط وجود دارد، این متغیر نیز در پژوهش حاضر مورد بررسی قرار گرفت. از طرفی مطالعات متعدد، نقش محوری باورهای خودکارآمدی در شکل‌دهی به جنبه‌های مختلف بهزیستی، عملکرد و موفقیت کلی افراد را مورد توجه قرار داده‌اند (میشرا و آناندھی،^۲ ۲۰۲۴)، و نقش مهم خودکارآمدی مقابله‌ای به عنوان یکی از انواع خودکارآمدی، بر بهبود سلامت روانی و جسمی افراد تأیید شده است (مهتا، ۲۰۲۲). با توجه به نتایج به دست آمده، تأیید یا عدم تأیید فرضیه‌ها و پاسخ به پرسش پژوهش بررسی می‌شوند.

در بررسی فرضیه اول مطالعه حاضر که عبارت است از: تصور از خدا با همجوشی شناختی رابطه دارد، نتایج نشان داد که تصور از خدا با همجوشی شناختی رابطه منفی داشته ($r = -0.24$) و رابطه آنها در سطح معنادار ($P < 0.01$) به دست آمد، در نتیجه فرض صفر رد و این فرضیه تأیید شد. این یافته با نتایج پژوهش نوری و همکاران (۱۴۰۳) همسو بود. در توضیح نتایج بعضی پژوهش‌های پیشین که بیان می‌کردند سطوح بالاتر دین‌داری با همجوشی شناختی رابطه مثبت دارد (اوبرین، ۲۰۲۳، اوی، ۲۰۲۴، برمن و همکاران، ۲۰۱۰، سیو و همکاران، ۲۰۱۷، ماوزی و همکاران، ۲۰۱۶، یونس و وو، ۲۰۲۰)، می‌توان گفت از آنجاکه تصور از خدا امری حائز اهمیت در تحول و شکل‌گیری باورهای دینی افراد تلقی می‌شود و از محوری‌ترین جنبه‌های نظام اعتقادی افراد به حساب می‌آید (کوچک‌یزدی و همکاران، ۱۳۹۹، علیانسنب، ۱۳۹۱؛ امیدی و همکاران، ۱۴۰۱)، به نظر می‌رسد مهم‌تر از نوع دین فرد، تفسیر بیش از حد سختگیرانه و ترس نامتناسب از مجازات الهی باشد که به همجوشی شناختی منجر می‌شود (برمن، ۲۰۱۳)؛ در نتیجه تصور تنبیه‌کننده، ترسناک و مجازات‌کننده از خداوند با انواع آسیب‌شناسی روانی رابطه دارد (اوبرین، ۲۰۲۳). در این پژوهش در بررسی نقش

1. Gill, L. N., Renault, R., Campbell, E., Rainville, P. & Khoury, B.

2. Mishra, H. & Anandhi, G.

پیش‌بینی‌کنندگی تصور از خدا برای همجوشی شناختی، ضریب تحلیل مسیر به سطح معناداری نرسید ($P=0/38$)، ولی بررسی ضریب رگرسیونی با سطح معناداری $P=0/03$ نشان داد تصور از خدا می‌تواند همجوشی شناختی را پیش‌بینی کند. می‌توان گفت بر اساس ضریب همبستگی به‌دست‌آمده، اگرچه افراد دارای تصور مثبت‌تر از خدا تا حدی از میزان همجوشی شناختی پایین‌تری برخوردار هستند، اما این ارتباط زمانی که اثر سایر متغیرها در مدل کنترل می‌شود، به سطح معناداری نمی‌رسد.

در بررسی فرضیه دوم مطالعه حاضر که عبارت است از: ذهن‌آگاهی با همجوشی شناختی رابطه دارد، نتایج نشان داد رابطه ذهن‌آگاهی با همجوشی شناختی منفی بود ($r=-0/4$) و رابطه آنها در حد متوسط و در سطح معنادار ($P<0/01$) به‌دست آمد، در نتیجه فرض صفر رد و این فرضیه نیز تأیید شد. علاوه بر این، در بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی ذهن‌آگاهی برای همجوشی شناختی، ضرایب تحلیل مسیر و روابط رگرسیونی معنادار بود ($P<0/001$) و ذهن‌آگاهی توانست همجوشی شناختی را پیش‌بینی کند. نتایج این پژوهش با یافته‌های پژوهش‌های پیشین همسو بود (اصغری و همکاران، ۱۳۹۸؛ اورکی و همکاران، ۲۰۲۲؛ پاکس و همکاران، ۲۰۲۲؛ صابری‌زاده و زارع نیستانک، ۱۴۰۲؛ قربانی و همکاران، ۱۴۰۳؛ کاستا و همکاران، ۲۰۱۸). در تبیین این یافته می‌توان بیان داشت که ذهن‌آگاهی به افراد کمک می‌کند تا بفهمند که افکار و هیجان‌های منفی ممکن است رخ دهند، ولی آنها جزء ثابت و دائمی از شخصیت نیستند و به فرد این امکان را می‌دهد تا به رویدادها با تأمل و تفکر بیشتری پاسخ دهد (کیشتا و همکاران، ۲۰۱۷). پذیرش این مسئله فرد را توانمند می‌سازد تا به جای واکنش غیرارادی به هیجان‌ها و رویدادهای برانگیزاننده یا همجوشی با آنها، آگاهانه واکنش نشان دهد و به‌گونه‌ای کارآمدتر با زندگی ارتباط برقرار کند، ذهن‌آگاهی به فرد این امکان را می‌دهد تا مشاهده‌گر شناخت‌ها و هیجان‌های خود از منظر ناظر بیرونی باشد و با ارتقای وضوح و شفافیت تجربه جاری، تماس حسی نزدیک‌تری با تجارب لحظه به لحظه زندگی خویش داشته باشد (سلاجقه و همکاران، ۱۳۹۸).

به بیانی دیگر، ذهن‌آگاهی با استفاده عمدی از عملکردهای شناختی سطح بالاتر، مانند توجه، هوشیاری، نگرش، کنجکاوی و همدلی می‌تواند واکنش‌های احساسی را به‌طور مؤثر کنترل کند. بنابراین افراد با سطوح بالاتر ذهن‌آگاهی افکار منفی خودبه‌خودی کمتر و همجوشی شناختی

کمتری نشان می‌دهند و کمتر دچار درهم‌تنیدگی با افکار خود می‌شوند (اصغر نژاد و همکاران، ۲۰۲۴). در ذهن‌آگاهی هدف تغییر محتوای افکار نیست، بلکه ایجاد نگرش‌های بی‌طرفانه نسبت به افکار و احساسات در هنگام به وقوع پیوستن آنهاست (شادکام و همکاران، ۱۴۰۴). بنابراین ذهن‌آگاهی به رابطه فرد با افکارش توجه دارد و این توجه با مشاهده بدون قضاوت آنها صورت می‌گیرد (صمیمی و همکاران، ۱۴۰۱). افراد ذهن‌آگاه واقعیات درونی و بیرونی را آزادانه و بدون تحریف ادراک می‌کنند و توانایی زیادی در مواجهه با دامنه گسترده از افکار، هیجان‌ها و تجربه‌های خوشایند و ناخوشایند دارند (عینی و همکاران، ۱۴۰۰).

در بررسی فرضیه سوم مطالعه حاضر که عبارت است از: تصور از خدا با خودکارآمدی مقابله‌ای رابطه دارد، نتایج نشان داد تصور از خدا با خودکارآمدی مقابله‌ای رابطه مثبت داشته ($r=0/4$) و رابطه آنها در حد متوسط و در سطح معنادار ($P<0/01$) به دست آمد، در نتیجه فرض صفر رد و فرضیه سوم تأیید شد. همچنین در بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی تصور از خدا برای خودکارآمدی مقابله‌ای، بر اساس روابط رگرسیونی و ضرایب تحلیل مسیر، تصور از خدا توانست خودکارآمدی مقابله‌ای را پیش‌بینی کند ($P<0/001$). در تبیین این یافته می‌توان گفت افرادی که تصور مثبتی از خدا دارند و خدا را حمایت‌کننده، مهربان، مراقب، قادر و توانا تصور می‌کنند، احساس معنا و هدفمندی بیشتری در زندگی دارند (جایروند و ملک قلعه‌نویی، ۱۳۹۸) و می‌توانند سرنوشت زندگی خود را به خداوند قادر و توانا واگذار کرده و احساس کنترل بیشتری بر محیط داشته باشند (رئیزی و همکاران، ۱۳۹۹). بنابراین احساس توانمندی بیشتری در تحمل و مدیریت مسائل و صبر در مشکلات داشته و در مقایسه با افرادی که تصور مثبت کمتری از خدا دارند، از دریچه دیگری به مشکلات پیش‌آمده در زندگی می‌نگرند (نوروزیان و پیاده‌کوهسار، ۱۴۰۱).

در واقع، اعتقاد به اینکه خداوند پناهگاه مطمئن و امنی است، به فرد احساس قدرت می‌دهد و موجب می‌شود فرد راهبردهای مقابله‌ای کارآمدتری برای حل معضلات زندگی‌اش داشته باشد (امیدی و همکاران، ۱۳۹۹). افرادی که باور و تصور صحیحی از ابعاد خالقیت و قادریت خداوند دارند، با باور به اینکه قدرت خداوند مافوق همه قدرت‌هاست، در مواجهه با عوامل محیطی و روانی استرس‌زا، دچار ترس و اضطراب‌های بی‌مورد نمی‌شوند و با تصور اینکه یاور و پشتیبانی دارند که قدرتش بر تمام قدرت‌های محیطی و اجتماعی غالب است، احساس امنیت می‌کنند (آردلت، ۲۰۲۰). نتایج به دست آمده از پژوهش حاضر با مطالعات پیشین همسو بود (حسنی و

یاراحمدی، ۱۴۰۰؛ دالکوس و همکاران، ۲۰۲۱؛ داوونینگ و همکاران، ۲۰۲۱؛ عزیزاده و درخشان، ۱۴۰۱؛ کرمی و همکاران، ۱۴۰۲؛ محمدی و همکاران، ۱۳۹۷؛ مرادی دهنوی و همکاران؛ ۱۴۰۱؛ یوسفی نژاد و همکاران، ۱۴۰۲).

در بررسی فرضیه چهارم مطالعه حاضر که عبارت است از: ذهن‌آگاهی با خودکارآمدی مقابله‌ای رابطه دارد، نتایج نشان داد ذهن‌آگاهی با خودکارآمدی مقابله‌ای رابطه مثبت داشته ($r=0/45$) و رابطه آنها در حد متوسط و در سطح معنادار ($P<0/01$) به دست آمد، در نتیجه فرضیه تأیید شد. همچنین در بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی ذهن‌آگاهی برای خودکارآمدی مقابله‌ای، بر اساس روابط رگرسیونی و ضرایب تحلیل مسیر، ذهن‌آگاهی توانست خودکارآمدی مقابله‌ای را پیش‌بینی کند ($P<0/001$). این یافته با پژوهش‌های پیشین نیز همسو بود (ابراهیمی اسدآبادی و برزگر فروبی، ۱۴۰۱؛ احسانی و همکاران، ۱۴۰۰؛ ازدری و یوسفی، ۱۴۰۰؛ بی‌نظیر، ۱۴۰۱؛ تیلور و همکاران، ۲۰۲۰؛ ذوالفقاری و همکاران، ۱۴۰۴؛ سهرابی و یوسفی، ۱۴۰۰؛ کیافر، ۲۰۲۲؛ محسنی نسب و همکاران، ۱۴۰۳). در تبیین این ارتباط می‌توان گفت ذهن‌آگاهی ارزیابی فرد از رویدادهای مختلف را تغییر می‌دهد، او را از قضاوت‌های منفی در مورد خود باز می‌دارد و به او کمک می‌کند تا به‌طور مؤثر با افراد، رویدادها و نگرش‌هایی که منجر به افزایش استرس می‌شود، مقابله کند (شیرازی، جهانگیری، جعفری و اکبری، ۱۴۰۱)؛ همچنین ذهن‌آگاهی با ایجاد حس خودآگاهی و پذیرش خویش بر باورهای خودکارآمدی تأثیر می‌گذارد. افراد ذهن‌آگاه افکار و احساسات خود را بدون درگیر شدن و قضاوت نمودن صرفاً مشاهده می‌کنند؛ شرایطی که به آنها این امکان را می‌دهد که نقاط ضعف و نیز توانایی‌های خود را عمیق‌تر بشناسند (سرخوش، امیری چلمه‌سرا، جوادزاده و حاجی ابوالقاسمی دولابی، ۱۴۰۳).

در بررسی فرضیه پنجم مطالعه حاضر که عبارت است از: خودکارآمدی مقابله‌ای با همجوشی شناختی رابطه دارد، نتایج نشان داد خودکارآمدی مقابله‌ای با همجوشی شناختی رابطه منفی ($r=-0/38$) داشتند. به این ترتیب که رابطه آنها در حد متوسط و در سطح معنادار ($P<0/01$) به دست آمد، در نتیجه فرض صفر رد و فرضیه اول پژوهش تأیید شد. در تبیین ارتباط بین این دو متغیر می‌توان گفت که سطح بالای همجوشی شناختی موجب می‌شود فرد احساس کنترل و تسلط کمتری بر مسائل مختلف زندگی خود داشته باشد و همین موضوع می‌تواند باور به خودکارآمدی را در مواجهه با عوامل تنش‌زا و توانایی فرد را در به‌کارگیری راهبردهای مقابله‌ای کاهش دهد (دونالد و همکاران، ۲۰۱۷؛ عینی و موسوی، ۲۰۲۳). در واقع، وجود همجوشی شناختی بالا باعث می‌شود که فرد واکنشی کمتر منعطف و واقع‌بینانه به مسائل داشته باشد و احساس توانمندی کمتری در هجوم

افکار و هیجان‌های ناخوشایند تجربه کند (فولادوند، ۱۳۹۹). در این شرایط فرد نمی‌تواند در مواجهه با عوامل تنش‌زا از راهبردهای مقابله‌ای کارآمد استفاده کند و غرق در نگرانی می‌شود (دونالد و همکاران، ۲۰۱۷؛ شیرازی و همکاران، ۱۴۰۱). این یافته با پژوهش‌های پیشین (دونالد و همکاران، ۲۰۱۷؛ عینی و موسوی، ۲۰۲۳) نیز همسو بود. همچنین در ادامه در بررسی نقش پیش‌بینی‌کنندگی خودکارآمدی مقابله‌ای برای همجوشی شناختی ضریب رگرسیونی و ضرایب تحلیل مسیر معنادار بوده ($P < 0/001$) و خودکارآمدی مقابله‌ای توانست همجوشی شناختی را پیش‌بینی کند. پژوهشی که در این زمینه مشخص کند که خودکارآمدی مقابله‌ای از پیش‌بینی‌کننده‌های همجوشی شناختی است، یافت نشد. در پاسخ به پرسش اصلی پژوهش که عبارت است: آیا تصور از خدا و ذهن‌آگاهی با میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای در پیش‌بینی همجوشی شناختی نقش دارند؟ می‌توان گفت با توجه به یافته‌های به‌دست‌آمده، نتایج آزمون بوت‌استرپ و معنادار بودن مسیرهای تصور از خدا و ذهن‌آگاهی به خودکارآمدی مقابله‌ای و مسیر خودکارآمدی مقابله‌ای به همجوشی شناختی، نشان می‌دهد خودکارآمدی مقابله‌ای می‌تواند در این مدل نقش میانجی ایفا کند و پاسخ به این پرسش مثبت ارزیابی می‌شود.

با وجود اهمیت موضوع مورد مطالعه، این پژوهش با محدودیت‌هایی همراه بود که از جمله آنها می‌توان به این موارد اشاره کرد: با توجه به اینکه داده‌های این پژوهش به‌وسیله پرسش‌نامه‌های خودگزارشی جمع‌آوری شدند، ممکن است بعضی پاسخ‌ها با سوگیری و تمایل به ارائه تصویری مثبت از خود و نیز ناتوانی در گزارش دقیق حالات درونی همراه باشد. انتشار پرسش‌نامه‌ها به‌صورت برخط صورت گرفت و امکان دیدار چهره به چهره با پاسخ‌دهندگان میسر نشد که این امر ممکن است بر میزان توجه و علاقه افراد در پاسخ‌گویی تأثیر گذاشته باشد؛ همچنین عوامل مداخله‌گر مانند خستگی و شرایط پاسخ‌گویی شرکت‌کنندگان قابل کنترل نبود. به‌منظور جمع‌آوری اطلاعات از روش نمونه‌گیری در دسترس مورد استفاده قرار گرفت که احتمال دارد به دلیل تصادفی نبودن نمونه، امکان تعمیم یافته‌ها را به کل جامعه با محدودیت مواجه کند.

علاوه بر این، پیشنهادهای پژوهشی و کاربردی برای مطالعات بعدی ارائه می‌گردد: نخست پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، اثر متغیرهای دیگر به‌عنوان میانجی و واسطه‌گر در رابطه تصور از خدا و همجوشی شناختی مورد توجه قرار گیرند؛ دوم، مطالعاتی به‌طور خاص مبنی بر مقایسه همجوشی شناختی و کیفیت تصور از خدا در بین ادیان و مذاهب گوناگون و همچنین فرهنگ‌های مختلف صورت گیرد؛ سوم،



با توجه به اهمیت تصور از خدا، ذهن‌آگاهی و خودکارآمدی مقابله‌ای در جهت ارتقای گسلش شناختی در سلامت روان افراد، پیشنهاد می‌شود برنامه‌های آموزشی و مداخله‌های درمانی بر مبنای تقویت و بهبود این عوامل در قالب دوره‌های مهارت‌افزایی و توسعه فردی در مراکز آموزشی و سازمان‌ها و نهادها و مدارس و دانشگاه‌ها طراحی و اجرا شوند.

منابع

قرآن کریم.

ابراهیمی اسدآبادی، رویا وبرزگر بفرویی، کاظم (۱۴۰۱). رابطه ذهن‌آگاهی با خودکارآمدی خلاق در معلمان مدارس با نیازهای ویژه: نقش واسطه‌ای تاب‌آوری روان‌شناختی. روان‌شناسی افراد استثنایی، ۱۲(۴۵)، ۸۸ - ۶۹.

احسانی، ابوالفضل؛ سهرابی اسمرود، فرامرز و قربان جهرمی، رضا (۱۴۰۰). تأثیر مداخله کنترل استرس مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر خودکارآمدی و خوش‌بینی دانش‌آموزان. علوم پزشکی رازی، ۲۸(۸)، ۹۰ - ۹۸.

اژدری، فاطمه و یوسفی، فریده (۱۴۰۰). نقش واسطه‌ای خودکارآمدی در رابطه بین ذهن‌آگاهی و درگیری تحصیلی. مطالعات آموزش و یادگیری، ۱۳(۲)، ۷۳ - ۱۰۰.

اصغری، فرهاد؛ صیادی، علی؛ قاسمی جوبنه، رضا و بهاروند، ایمان (۱۳۹۸). نقش میانجی آمیختگی شناختی در رابطه بین ذهن‌آگاهی و اضطراب امتحان دانشجویان دختر مقطع کارشناسی دانشگاه شهید چمران اهواز. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، ۱۴(۴)، ۲۵۶ - ۲۶۹.

امیدی، احد و افتخار اربابی، رقیه (۱۳۹۸). مقایسه سازه تصور از خدا در میان چهار گروه طلاب، دانشجویان، فرهنگیان و مشاغل آزاد. پژوهش‌نامه روان‌شناسی اسلامی، ۵(۱۱)، ۸۱ - ۹۹.

امیدی، احد؛ رفیعی‌هنر، حمید و سقایی‌بی‌ریا، محمدناصر (۱۴۰۱). ساخت و اعتباریابی پرسش‌نامه تصور از خدا بر اساس اسمای الهی در آیات و روایات. روان‌شناسی و دین، ۱۵(۱)، ۲۱ - ۴۰.

امیدی، احد؛ سقایی‌بی‌ریا، محمدناصر؛ رفیعی‌هنر، حمید و احمدی، محمدرضا (۱۴۰۳). الگوی تحلیل مسیر روابط میان تصور از خود، تصور از خدا و رضایت از زندگی. روان‌شناسی و

دین، ۱۷(۲)، ۷۱ - ۸۶.

امیدی، احد؛ فرهوش، محمد؛ احمدی، محمدرضا و افتخار اربابی، رقیه (۱۳۹۹). نقش واسطه‌ای تصور از خدا در رابطه سبک‌های دلبستگی با رضایت از زندگی. روان‌شناسی فرهنگی، ۱(۱)، ۸۱ - ۱۰۳.

بهرامیان، سیده فاطمه؛ مروتی، ذکراه؛ یوسفی افراشته، مجید و امیری، محسن (۱۳۹۶). بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی و ساختار عامل تأییدی پرسش‌نامه خودکارآمدی مقابله‌ای. روان‌شناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)، ۱۵(۲)، ۲۱۵ - ۲۲۶.

بی‌نظیر، فروه (۱۴۰۱). رابطه شفقت به خود و ذهن‌آگاهی با صفات ارجاعی به خود و خودکارآمدی ادراک‌شده. مطالعات روان‌شناسی و علوم تربیتی، ۸(۳)، ۱۶۳ - ۱۸۱.

جایروند، حمداله و ملک قلعه‌نویی، غلامحسین (۱۳۹۸). بررسی نقش واسطه‌ای تصور از خدا در رابطه بین مقابله مذهبی و امید به زندگی در بیماران قلبی و عروقی. رویش روان‌شناسی، ۸(۸)، ۷۳ - ۸۰.

جلالی فراهانی، مریم؛ جدیدی، محسن و میرزاییان، بهرام (۱۴۰۰). مقایسه اثربخشی گروه درمانی مبتنی بر پذیرش و تعهد و آموزش تنظیم هیجانی بر تنظیم هیجانی، ذهن‌آگاهی و همجوشی شناختی در زنان مبتلا به چاقی. تازه‌های علوم شناختی، ۲۳(۱)، ۶۲ - ۷۲.

جوانمردی، فرحناز؛ شفیع‌آبادی، عبدالله و پوشنه، کامبیز (۱۴۰۳). پیش‌بینی تحمل پریشانی در سالمندان بر اساس حمایت ادراک‌شده، اجتناب تجربی و هوش معنوی با نقش میانجی ذهن‌آگاهی. زنان و خانواده، ۱۸(۶۶)، ۲۸۳ - ۳۱۰.

حدادنیا، سیروس (۱۴۰۴). نقش میانجی خودکارآمدی در رابطه دین‌داری اسلامی و سرمایه اجتماعی با اندیشه مهدویت مدیران زن. زنان و خانواده، ۱، ۱ - ۳۰.

حسینی، مهدی و یاراحمدی، محمدهادی (۱۴۰۰). بررسی سلامت روانی و خودکارآمدی در بین دانش‌آموزان با عقاید مذهبی بالا و دانش‌آموزان با عقاید مذهبی پایین (مطالعه موردی: دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر مهریز). اولین کنفرانس ملی مدیریت، روان‌شناسی و علوم رفتاری. ۱ - ۱۱.



۱۰۷

پژوهش‌های روانشناختی
همجوشی شناختی بر اساس
تصور از خدا و...

دهقان مروستی، ساناز (۱۴۰۲). رابطه استحقاق روان‌شناختی و هویت دینی با رضایت از زندگی دانشجویان دارای علائم اهمال‌کاری تحصیلی: نقش میانجی بهزیستی روان‌شناختی. اندیشه‌های نوین تربیتی، ۱۹(۴)، ۶۹ - ۹۵.

ذوالفقاری، علی؛ فضل‌علی، محسن و حسینی طبقدهی، لیلا (۱۴۰۴). مدل‌یابی روابط ساختاری ذهن‌آگاهی با خودکارآمدی با میانجیگری تنظیم هیجان و انعطاف‌پذیری شناختی در پرستاران. پرستاری و مامایی، ۲۳(۱)، ۱ - ۱۸.

رجایی، معصومه؛ نصری، مریم و شهابی‌زاده، فاطمه (۱۴۰۳). اثربخشی درمان هیجان‌مدار بر همجوشی شناختی و خودتنظیمی هیجانی همسران جانبازان. پژوهش‌های نوین روان‌شناختی، ۱۹(۷۳)، ۴۷ - ۵۶.

رستمی، مریم؛ احتشام‌زاده، پروین؛ عسگری، پرویز و علوی فاضل، سیدکاظم (۱۴۰۱). اثربخشی هیپنوتراپی شناختی بر خودکارآمدی مقابله‌ای و مؤلفه‌های تنظیم شناختی هیجان زنان مبتلا به چاقی. روان‌شناسی و روان‌پزشکی شناخت، ۹(۱)، ۱۱۸ - ۱۳۳.

رئییسی، مسعود؛ کهرازئی، فرهاد و ثناگوی محرر، غلامرضا (۱۳۹۹). اثربخشی آموزش مهارت‌های مقابله‌ای معنوی بر خودکارآمدی درد بیماران تالاسمی شدید. دین و سلامت، ۸(۲)، ۱ - ۸.

زارع، حسین (۱۳۹۳). هنجاریابی مقیاس اجتماعی همجوشی شناختی گیلاندرز بر اساس الگوی بوهرنسات. پژوهش‌های روان‌شناختی اجتماعی، ۴(۱۵)، ۱۷ - ۲۸.

سرخوش، مونا؛ امیری چلمه‌سرا، علی؛ جوادزاده، فاطمه و حاجی ابوالقاسمی دولابی، محمدجواد (۱۴۰۳). آزمون مدل علی سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس ذهن‌آگاهی و نقش واسطه‌ای خودکارآمدی تحصیلی. ایده‌های نوین روان‌شناسی، ۲۲(۲۶)، ۱ - ۱۳.

سعیدی، میلاد؛ نعیمی، ابراهیم و محبوب‌زاده، میلاد (۱۴۰۰). بررسی نقش همجوشی شناختی والدین در خودکارآمدی فرزندان. پژوهش‌های کاربردی در مشاوره، ۴(۱۳)،

سقای بی‌ریا، محمدناصر؛ رفیعی‌هنر، حمید و امیدی، احد (۱۳۹۹). الگوی مفهومی سازه تصور از خدا بر اساس اسمای الهی در آیات و روایات با نگاه روان‌شناختی. معرفت، ۲۹(۸)، ۱۱ - ۲۱.

سلاجقه، سوزان؛ امامی‌پور، سوزان و نعمت‌الله‌زاده ماهانی، کاظم (۱۳۹۸). الگوی ساختاری روابط بین ذهن‌آگاهی و بهزیستی روان‌شناختی بر اساس نقش میانجیگر راهبردهای تنظیم شناختی هیجان در زنان دچار سرطان سینه. روان‌شناسی کاربردی، ۱۳(۱)، ۷۷ - ۹۸.

سهرابی، فاتح و یوسفی، فایق (۱۴۰۰). خودکارآمدی و عزت‌نفس و رابطه آنها با ذهن‌آگاهی در بیماران روان‌پزشکی، یک مطالعه توصیفی. دانشگاه علوم پزشکی کردستان، ۲۶(۲)، ۱۰۳ - ۱۱۳.

شادکام، آذر؛ پیوسته‌گر، مهرانگیز و فرح‌بیجاری، اعظم (۱۴۰۴). نقش میانجی ذهن‌آگاهی در رابطه بین طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و شادکامی در بین زنان میان‌سال. مطالعات و تحقیقات در علوم رفتاری، ۶(۲۱)، ۱۰۳ - ۱۲۰.

شریف‌عسگری، محمدرضا و سیدی، سیدمحمدرضا (۱۳۹۸). واکاوی وضعیت خودکارآمدی دبیران. پژوهش‌های روان‌شناختی در مدیریت، ۵(۲)، ۱۲۶ - ۱۴۴.

شیرازی، فرشته؛ جهانگیری، نسیم؛ جعفری، لیلا و اکبری، زهرا (۱۴۰۱). تأثیر شناخت‌درمانی مبتنی بر ذهن‌آگاهی در همجوشی شناختی، بی‌نظمی هیجانی و افکار خودکشی در بیماران مبتلا به اختلال افسردگی اساسی. روان‌پرستاری، ۱۰(۵)، ۱ - ۱۳.

صابری‌زاده، مژگان و زارع‌نیستانک، محمد (۱۴۰۲). اثربخشی مداخله شناخت‌درمانی مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر عدم تحمل تردید، احساس مسئولیت افراطی و درهم‌آمیختگی فکر در زنان دارای وسواس فکری و عملی شهر اراک. پژوهش‌های روان‌شناسی بالینی و مشاوره، ۱۳(۲)، ۸۳ - ۱۰۲.

صمدی‌فرد، حمیدرضا و میکائیلی، نیلوفر (۱۳۹۵). نقش منبع کنترل بیماری و همجوشی

- شناختی در پیش‌بینی کیفیت زندگی بیماران دیابتی. پژوهان، ۱۵(۱)، ۹-۱۸.
- صمیمی، عادل؛ شهیدی، شهریار؛ پناغی، لیلی و باقریان، فاطمه (۱۴۰۱). معنای زندگی از مسیر ذهن‌آگاهی و عمل مسئولانه: مطالعه پدیدارشناسانه بر روی دانشجویان ایرانی. رویش روان‌شناسی، ۱۱(۶)، ۲۴۳-۲۵۸.
- عباسی، محمد؛ قدم‌پور، عزت‌اله و بهرامی، عرفان (۱۴۰۲). نقش تعدیل‌کننده خودکارآمدی مقابله‌ای در رابطه استرس نوجوانی و گرایش به مصرف مواد در دانش‌آموزان. اعتیادپژوهی، ۱۷(۷۰)، ۳۱۵-۳۳۲.
- علیانسب، سیدحسین (۱۳۹۱). خداجویی و نقش آن در نگرش به مرگ. قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام.
- علیزاده، محسن و درخشان، معراج (۱۴۰۰). بررسی مدل علی ذهن‌آگاهی، درگیری شناختی و فرسودگی تحصیلی. دستاوردهای روان‌شناسی بالینی، ۷(۴)، ۲۱-۳۱.
- عینی، ساناز؛ حسینی، سیدعلی و عبادی، متینه (۱۴۰۰). مقایسه پریشانی روان‌شناختی، ذهن‌آگاهی و خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان تیزهوش و عادی. رویش روان‌شناسی، ۱۰(۱۱)، ۱-۱۳.
- فولادوند، خدیجه (۱۳۹۹). نقش مؤلفه‌های همجوشی شناختی و ذهن‌آگاهی در پیش‌بینی افسردگی دانشجویان. مطالعات روان‌شناختی، ۱۶(۳)، ۸۹-۱۰۴.
- قربانی، آناهیتا؛ زارع نیستانک، محمد و خوش‌اخلاق، حسن (۱۴۰۳). اثربخشی درمان ذهن‌آگاهی نوجوان‌محور بر شایستگی اجتماعی و همجوشی شناختی نوجوانان مبتلا به اختلال رفتاری - هیجانی برونی‌سازی شده. دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد، ۶۷(۲)، ۶۵۲-۶۶۸.
- کرمی، مجتبی؛ تبیک، محمدتقی و حسن‌زاده توکلی، محمدرضا (۱۴۰۲). نقش سه‌گانه تاریک شخصیت در ابعاد مقابله دینی با میانجیگری تصور از خدا. اسلام و پژوهش‌های روان‌شناختی، ۱(۱۹)، ۹۵-۱۱۹.
- کوچک‌یزدی، محمدجواد؛ خواجه‌پور، محمد مهدی و دهقانی اشکذری، نجمه (۱۳۹۹).

تدوین بسته آموزشی مضمون اسمای خداوند بر اساس سوره حمد و توحید و بررسی اثربخشی آن بر تصور از خدا در دانش‌آموزان. پژوهش‌های روان‌شناسی اسلامی، ۳(۱)، ۱۰۳-۱۱۹.

محسنی‌نسب، زهرا؛ ساکت، سمیه؛ دیلمی‌پویا، معصومه؛ بسیطی، سمانه و جعفری، ساحل (۱۴۰۳). اثربخشی آموزش ذهن‌آگاهی بر کارکردهای اجرایی (حافظه‌کاری و توجه) و خودکارآمدی در بیماران مبتلا به اختلال اضطرابی. روان‌شناسی شناختی، ۱۱(۴)، ۳۱-۴۲.

محمدی، اعظم؛ عبدالمهی، محمدحسین؛ نوری، ربابه؛ هاشمی رزینی، هادی و شاه‌قلیان، مهناز (۱۴۰۱). پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی بر اساس نارسایی‌های شناختی و عاطفه منفی با میانجیگری خودکارآمدی مقابله‌ای و حمایت اجتماعی در سالمندان. سالمند، ۱۷(۴)، ۵۳۶-۵۵۵.



محمدی، نسیم؛ بدلپور، زینب؛ نوروززاده، وحید و میکائیلی منیع، فرزانه (۱۳۹۷). پیش‌بینی عمل به باورهای دینی بر اساس سبک‌های مقابله‌ای و خودکارآمدی. روان‌شناسی و دین، ۱(۴۱)، ۷۷-۸۶.

مرادی دهنوی، جواد؛ رفیعی‌هنر، حمید و خوش‌گفتار مقدم، علی‌اکبر (۱۴۰۱). مدلیابی رابطه دین‌داری و آسایش روان‌شناختی با میانجی‌گری خودکارآمدی، حمایت اجتماعی ادراک‌شده و معنای زندگی. روان‌شناسی فرهنگی، ۶(۲)، ۲۴۵-۲۶۶.

مصباح‌یزدی، محمدتقی (۱۳۹۱). خداشناسی. قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
منجم، عارفه و ابراهیمی، مرضیه سادات (۱۳۹۶). رابطه باورهای فراشناخت و ذهن‌آگاهی و پذیرش و عمل با سلامت عمومی دانشجویان. طب انتظامی، ۶(۱)، ۳۱-۴۲.

میکائیلی، اشرف و پرزور، پرویز (۱۳۹۸). الگوسازی معادلات ساختاری ارتباط بین تصور مثبت و منفی از خداوند با مؤلفه‌های سلامت روان (اضطراب، استرس و افسردگی) در دانش‌آموزان. پژوهش‌های مشاوره، ۱۸(۶۹)، ۱۶۳-۱۸۵.

نوروزیان، کبری و پیاده‌کوهسار، ابوالقاسم (۱۴۰۱). پیش‌بینی اضطراب مرگ بر اساس

- ویژگی‌های شخصیتی و خداینداره در بیماران مبتلا به کوئید - ۱۹. تحقیقات علوم رفتاری، ۲(۲)، ۲۱۹ - ۲۰۴.
- نوری، ابوالقاسم؛ صفری دهنوی، یدالله و شکراللهی، مؤگان (۱۴۰۳). بررسی رابطه بین بهزیستی روان‌شناختی و همجوشی شناختی با میانجیگری نقش خودتنظیمی شناختی و باورهای دینی اسلامی در دانش‌آموزان پسر مقطع متوسطه شهر اصفهان. اولین همایش بین‌المللی و دومین همایش ملی زیستن با کیفیت از منظر روان‌شناسی، مشاوره و مددکاری اجتماعی. ۱ - ۲۰.
- یوسفی‌نژاد، احمد؛ صادقی، سمیه؛ گروئی ساردو، میثم و نجفی، محمد مهدی (۱۴۰۲). نقش تجارب معنوی در پیش‌بینی خودکارآمدی دانشجویان با میانجی ذهن‌آگاهی. سلامت معنوی، ۲(۴)، ۲۳۷ - ۲۴۵.
- Ardelt, M. (2020). Effects of Religion and Purpose in Life on Elders' Subjective Well- Being and Attitudes Toward Death. *Journal of Religious Gerontology*, 14(4), 125-129.
- Asgharnezhad, R., Alivandi Vafa, M. & Abdi, R. (2024). Modeling Structural Equations of Thought/Action Fusion, Cognitive Beliefs, Mindfulness, and Experiential Avoidance with Symptoms of Obsessive-Compulsive Disorder in a Non-Clinical Population. *Journal of Adolescent and Youth Psychological Studies*, 5(8), 140-147.
- Berman, M. A. N. C. (2013). Developmental Experiences in the Prediction of Thought Action Fusion: Contribution of Religious, Familial, and Stress Factors, PHD thesis, the University of North Carolina at Chapel Hill. <https://doi.org/10.17615/jq17-4t93>
- Berman, N. C., Abramowitz, J. S., Pardue, C. M. & Wheaton, M.G. (2010). The relationship between religion and thought-action fusion: Use of an in vivo paradigm. *Journal of Behavior Research and Therapy*, 48(7), 670-674.

Boege, K., Pollex, F., Bergmann, N., Hahne, I., Matthaeus Zierhut, M., Mavituna, S., Thomas, N. & Hahn, E. (2022). Mindfulness, cognitive fusion, and self-compassion in patients with schizophrenia spectrum disorders—A cross-sectional study. *Journal of Frontiers in Psychiatry*, 13, 959467.

Brown, K. W. & Ryan, R. M. (2003). The benefits of being present: Mindfulness and its role in psychological wellbeing. *Journal of Personality and Social Psychology*. 84, 822-848.

Chesney, M. A., Neilands, T. B., Chambers, D. B., Taylor, J. M. & Folkman, S. (2006). A validity and reliability study of the coping self-efficacy scale. *British Journal of Health Psychology*. 11(3), 421-437.

Costa, J., Pinto Gouveia, J. & Marôco, J. (2018). The role of negative affect, rumination, cognitive fusion and mindfulness on depressive symptoms in depressed outpatients and normative individuals. *International Journal of Psychology & Psychological Therapy*, 18(2), 207-220.

Dolcos, F., Hohl, K., Hu, Y. & Dolcos, S. (2021). Religiosity and Resilience: Cognitive Reappraisal and Coping Self Efficacy Mediate the Link between Religious Coping and Well Being. *Journal of Religion and Health*. 60, 2892-2905.

Donald, J. N., Atkins, P. W. B., Parker, P. D., Christie, A. M. & Guo, J. (2017). Cognitive Defusion Predicts More Approach and Less Avoidance Coping with Stress, Independent of Threat and Self-Efficacy Appraisals. *Journal of Personality*, 85(5), 716-729.

Downing, J., Sinisi, C. & Foster, R. (2021). The Effects of Self-Esteem, God Image, and Gender on Coping Methods. *Psi Chi Journal of Psychological Research*. 26(1), 14-20.

Evey, K. (2024). *The Relationship between Moral Thought-Action Fusion and Scrupulosity across Judaism, Christianity, and Islam*. West Virginia University.



- Eyni, S. & Mousavi, S. E. (2023). Intolerance of uncertainty, cognitive fusion, coping self-efficacy and self-perceived burden in patients diagnosed with cancer. *Journal of Psychooncology*, 32(5), 800-809.
- Faustino, B., Vasco, A. B., Farinha-Fernandes, A. & Delgado, J. (2023). Psychological inflexibility as a transdiagnostic construct: relationship between cognitive fusion, psychological well-being and symptomatology. *Journal of Current Psychology*. 42, 6056-6061.
- Flynn, M. K., Hernandez, J. O., Hebert, E. R., James, K. K. & Kusick, M. K. (2018). Cognitive fusion among Hispanic college students: Further validation of the Cognitive Fusion Questionnaire. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 7, 29-34.
- Gill, L. N., Renault, R., Campbell, E., Rainville, P. & Khoury, B. (2020). Mindfulness induction and cognition: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Consciousness and Cognition*, 84, 1-15.
- Gillanders, D., Ashleigh, K. S., Margaret, M. & Kirsten, J. (2015). Illness cognitive, cognitive fusion, avoidance and self-compassion as predictors of distress and quality of life in a heterogeneous sample of adults, after cancer. *Journal of Contextual Behavioral Science*, 4(4), 300-311.
- Gillanders, D., Bolderston, H., Bond, F. W., Dempster, M., Flaxman P. E., Campbell, L., Kerr, S., Tansey, L., Noel, P., Ferenbach, C., Masley, S., Roach, L., Lloyd, J., May, L., Clarke, S. & Remington, B. (2014). The development and Initial validation of The Cognitive Fusion Questionnaire. *Journal of Behavior Therapy*, 45(1), 83-101.
- Hicks, L. M., Dayton, C. J., Brown, S., Muzik, M. & Raveau, H. (2018). Mindfulness moderates' depression and quality of prenatal attachment in expectant parent. *Journal of Mindfulness*, 9(5), 1604-1614.

- Jury, T. K. & Jose, P. E. (2019). Does rumination function as a longitudinal mediator between mindfulness and depression. *Journal of Mindfulness*, 10(6), 1091-1104.
- Kiafar, A. (2022). Mindfulness, Coping Self-Efficacy and University adjustment, A thesis submitted to McGill University in partial fulfillment of the requirements of the degree of Master of Arts in Educational Psychology.
- Kishita, N., Takei, Y. & Stewart, I. (2017). A meta- analysis of third wave mindfulness- based cognitive behavioral therapies for older people. *International journal of geriatric psychiatry*, 32(12), 1353-1361.
- Low, J., Bishop, A. & Pilkington, P. D. (2022). The longitudinal effects of paternal perinatal depression on internalizing symptoms and externalizing behavior of their children: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Mental Health & Prevention*, 26, 2002-2008.
- Mauzay, D., Spradlin, A. & Cuttler, C. (2016). Devils, Witches, and Psychics: The Role of Thought-Action Fusion in the Relationships Between Obsessive-Compulsive Features, Religiosity, and Paranormal Beliefs. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, (11), 113-120.
- Mehta, N. (2022). Role of Coping Self-efficacy in Depression and Suicide-related Behaviors: A Review of Literature. *International Journal of Indian Psychology*, 10(4), 1840-1854.
- Mishra, H. & Anandhi, G. (2024). Self-Efficacy and Coping Strategies among Single and Married Indian Adults- A Quasi-Experimental Study. *International Journal of Indian Psychology*, 12(3), 920-939.
- Nigol, S. H. & Di Benedetto, M. (2020). The relationship between mindfulness facets, depression, pain severity and pain interference. *Journal of psychology, Health & Medicine*, 25(1), 53-63.

- Norouzian, K. & Piyadeh-Koohsaar, A. (2022). Predicting death anxiety based on personality traits and God-concept in patients with COVID 19. *Journal of Behavioral Sciences Research*, 2(2), 204-219.
- O'Brien, V. (2023). You'll go to hell for what your dirty mind is thinking: Thought-Action Fusion Within Obsessive Compulsive Disorder and Christian Religiosity. A Thesis Submitted to the Division of Social Sciences New College of Florida in partial fulfillment of the requirements for the degree Bachelor of Arts.
- Oraki, M., Safarinia, M. & Bahrami, S. (2022). The Effect of Mindfulness-Based Cognitive-Behavioral Therapy (MBCT) on Perceived Stress, Disease Adaptability, Quality of Life, and Cognitive Functions in Patients Undergoing Chemotherapy. *Iranian Journal of Health Psychology*, 5(4), 45-58.
- Pargament, K. I. (1990). God help me: Toward a theoretical framework of coping for the psychology of religion. *Research in the Social Scientific Study of Religion*, 2, 195-224.
- Pux, S., Hahn, E., Niklas, B., Hahne, I., Pauly, L., Ta, TMT. & et al. (2022). Cognitive fusion and personality traits in the context of mindfulness: A cross-sectional study. *Journal of PLoS one*, 17(9), 1-10.
- Samadifard, H. R. & Mikaeili, N. (2016). The Role of Locus of Control and Cognitive Fusion in the Prediction of Quality of Life in Diabetic Patients. *Pajouhan Scientific Journal*, 15(1), 9-18. 10.21859/psj-15012
- Siev, J., Abramovitch, A., Ogen, G., Burstein, A., Halaj, A. & D. Huppert, J. (2017). Religion, moral thought-action fusion, and obsessive-compulsive features in Israeli Muslims and Jews. *Mental Health, Journal of Religion & Culture*, (7), 696-707.
- Stirman, S. W., Pontoski, K., Creed, T., Xhezo, R., Evans, A. C., Beck, A. T. & Crits Christoph, P. (2017). A Nonrandomized Comparison of Strategies for

Consultation in a Community-Academic Training Program to Implement an Evidence-Based Psychotherapy. *Journal of Administration and Policy in Mental Health*, 44(1), 55-66.

Taylor, H., Strauss, C. & Cavanagh, K. (2020). Can a little bit of mindfulness do you good? A systematic review and meta-analyses of unguided mindfulness-based self-help interventions. *Journal of Clinical Psychology Review*, 89, 1-10.

Younce, J. A. & Wu, K. D. (2020). Examining the relationship between religion and thought-action fusion in a Protestant sample. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 27, 1-7.

Zacharia, M., Ioannou, M., Theofanous, A., Vasiliou, V.S. & Karekla, M. (2021). Does Cognitive Fusion show up similarly across two behavioral health samples? Psychometric properties and invariance of the Greek-Cognitive Fusion Questionnaire (G-CFQ). *Journal of Contextual Behavioral Science*, 36(12), 214-218.

